

การศึกษาปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง
ผลงานเขียนโดย ChatGPT กับผลงานเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6
A DISCOURSE ANALYSIS OF THAI CREATIVE WRITING: A COMPARATIVE CASE STUDY
OF CHATGPT-GENERATED TEXTS AND GRADE 6 ELEMENTARY STUDENTS'
COMPOSITIONS

กุนติกา ชาพิมล^{1*} และ ปาจารย์ นอยจันท์²

Kuntika Chapimon^{1*} and Pajaree Noyjantuek²

^{1, 2}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 ประเทศไทย

^{1, 2}Kasetsart University, 50 Ngamwongwan Road, Lat Yao Sub-district, Chatuchak District, Bangkok Province 10900 Thailand

*Corresponding author E-mail: Kuntika.c@ku.th

(Received: Nov 11, 2025; Revised: Feb 27, 2026; Accepted: Mar 10, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของโปรแกรม ChatGPT ในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย โดยเปรียบเทียบกับผลงานเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 ปริจเฉท การวิเคราะห์ข้อมูลครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ โครงสร้างเชิงปริจเฉทตามประเภทงานเขียน ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพของปริจเฉท และลักษณะทางภาษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ChatGPT มีข้อจำกัดทางภาษา 5 ด้านหลัก ประกอบด้วย (1) โครงสร้างปริจเฉทเป็นแบบแผนสำเร็จรูปที่ขาดความหลากหลาย (2) เนื้อหามีลักษณะเป็นสากล ขาดความเฉพาะเจาะจงทางวัฒนธรรมไทย (3) การเชื่อมโยงเชิงภาษามีความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ขาดความคิดสร้างสรรค์ (4) การใช้ภาษาเขียนมีลักษณะเป็นทางการ ขาดการสื่อสารทางอารมณ์ที่เป็นธรรมชาติ และ (5) ขาดการใช้ภาษาอุปมาอุปไมยและคำศัพท์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางภาษาไทย ในทางตรงกันข้าม งานเขียนของนักเรียนมีโครงสร้างปริจเฉทที่หลากหลาย สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ บริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการใช้ภาษาที่มีเอกลักษณ์และความเข้าใจบริบท แม้จะพบข้อบกพร่องด้านการสะกดคำ ผลการวิจัยนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาและการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยเน้นย้ำให้เห็นทั้งศักยภาพและข้อจำกัดของเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมโดยควรใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เปรียบเทียบระหว่างงานเขียนของปัญญาประดิษฐ์กับงานเขียนที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ: โปรแกรม ChatGPT, งานเขียนเชิงสร้างสรรค์, การวิเคราะห์ปริจเฉท, ภาษาไทย

¹ อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

² อาจารย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ประถมศึกษา) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to investigate the linguistic constraints of ChatGPT in Thai creative writing discourse by comparing 80 texts produced by ChatGPT with those written by Grade 6 students. The data analysis encompassed three main aspects: discourse structure according to writing genre, content cohesion and unity of discourse, and linguistic features. The findings revealed five primary linguistic limitations of ChatGPT: (1) stereotypical discourse structure following fixed patterns with limited variation; (2) generic content lacking Thai cultural specificity; (3) grammatically correct linguistic cohesion but lacking creative innovation; (4) formal written language devoid of natural emotional expression; and (5) absence of figurative language and lexical items reflecting Thai linguistic identity. In contrast, student writing exhibited diverse discourse structures demonstrating creativity, reflection of sociocultural contexts, and distinctive language use with contextual understanding, despite displaying spelling errors. These findings therefore play a significant role in educational management and artificial intelligence (AI) applications, emphasizing both the potential and limitations of the technology to enable learners to utilize such tools effectively and appropriately. Teachers should use artificial intelligence (AI) as a supplementary learning tool to enhance instruction and to foster students' critical and analytical thinking skills through comparative evaluation of AI-generated writing and high-quality written works.

KEYWORDS: ChatGPT Program, Creative Writing, Discourse Analysis, Thai language

บทนำ

ยุคดิจิทัลทรานส์ฟอร์เมชัน (Digital Transformation) ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2568) นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่เทคโนโลยีได้เข้ามาแทรกซึมในชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดตัวของโปรแกรม ChatGPT ซึ่งเป็นโมเดลภาษาปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูงที่พัฒนาโดยบริษัท OpenAI โปรแกรมนี้อาศัยโครงข่ายประสาทเทียมที่มีพารามิเตอร์กว่า 1.75 แสนล้านพารามิเตอร์ ทำให้สามารถตอบสนองต่อคำถามและคำสั่งได้อย่างประณีตใกล้เคียงกับมนุษย์ (Amity Solutions, 2566) จุดเด่นของ ChatGPT อยู่ที่ความสามารถในการโต้ตอบอย่างเป็นธรรมชาติ การใช้ภาษาได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกัน มีตรรกะและความรวดเร็วในการประมวลผลสูง ส่งผลให้โปรแกรมนี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก

ระบบการทำงานของโปรแกรม ChatGPT สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางภาษาที่หลากหลาย ทั้งบทกวี เนื้อเพลง นิทาน นวนิยาย และบทความ งานเขียนเหล่านี้ล้วนอยู่ในลักษณะของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งโดยทั่วไปถือเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะของมนุษย์ เนื่องจากต้องอาศัยความคิด ประสบการณ์ และจินตนาการ อันเป็นส่วนหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์แบบไดเวอร์เจนซ์ (Divergent Thinking) คือการคิดในหลายทิศทาง หลายมุมมอง โดยนำประสบการณ์มาสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างมีคุณค่า (Dankongrak, 2022) งานเขียนเชิงสร้างสรรค์หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงความคิด ถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งในรูปแบบความเรียงหรืองานกวีนิพนธ์ โดยมีเอกภาพและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Cheewaphan, 2018; Phianchop & Inthramphan, 1995) จุดมุ่งหมายสำคัญคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ผิฝฝนการใช้จินตนาการ และเห็นคุณค่าความงามของภาษา (Toiyeebi, 2011)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีจะได้รับการพัฒนาให้ทัดเทียมกับมนุษย์มากขึ้น แต่ยังคงมี “เงื่อนไขและข้อจำกัด” ของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ไม่อาจทดแทนความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ของมนุษย์ได้อย่างแท้จริง Bender and Koller (2020) ชี้ว่า ระบบที่ฝึก

จากรูปแบบภาษาไม่สามารถเรียนรู้ความหมายของภาษาที่แท้จริงได้ ส่วน Floridi and Chiriatti (2020) วิเคราะห์ว่า ปัญหาประดิษฐ์แยกความสามารถแก้ปัญหาออกจากสติปัญญา ขณะที่ Mahowald et al. (2024) แยกแยะความสามารถทางภาษาเป็น 2 มิติ คือ ความสามารถเชิงรูปแบบซึ่งปัญหาประดิษฐ์เชี่ยวชาญ และความสามารถเชิงหน้าที่ซึ่งปัญหาประดิษฐ์ยังคงล้มเหลวอยู่ จะเห็นได้ว่า งานเขียนของปัญหาประดิษฐ์มักสะท้อนแบบแผนทางสถิติของภาษามากกว่าประสบการณ์หรือแรงบันดาลใจที่เกิดจากชีวิตจริงของผู้เขียน ในขณะที่งานเขียนของนักเรียนสามารถสะท้อนความคิดสร้างสรรค์เฉพาะตัวและมุมมองทางวัฒนธรรมที่ก่อตัวขึ้นในบริบทการเรียนรู้ของนักเรียนได้

การวิเคราะห์งานเขียนในมิติทางภาษาศาสตร์นั้นอาศัยแนวคิดเรื่อง “ปริจเฉท (discourse)” ซึ่งเป็นหน่วยภาษาที่มีระดับสูงกว่าประโยค เกิดจากการเรียงประโยคที่มีความต่อเนื่องและเอกภาพทางความหมาย (Jaratjarungkiat, 2000; Panpothong, 2013) ตามแนวคิดของ Stubbs (1983) และ Halliday (1978) ปริจเฉทเป็น “หน่วยภาษาที่สูงกว่าประโยคหรือสูงกว่าอนุประโยค” ซึ่งยากที่จะกำหนดขอบเขตได้อย่างชัดเจน ลักษณะสำคัญของปริจเฉทคือ ความมีเอกภาพและการเชื่อมโยงความ โดยเอกภาพในปริจเฉทเกิดจากปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ การบอกรว่าอะไรเป็นอะไร (Identification) การเชื่อมโยง (Conjunction) และการใช้คำรวมกลุ่ม (Collocation) (Jaratjarungkiat, 2000) ส่วนความเชื่อมโยงของภาษา (Cohesion) เกิดจากกลไก 5 ประการ ได้แก่ การอ้างอิง (Reference) การแทนที่ (Substitution) การตัดทอน (Ellipsis) การเชื่อมโยง (Conjunction) และการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ (Lexical Cohesion) ซึ่งประกอบด้วยการใช้คำซ้ำ (Reiteration) และการใช้คำรวมกลุ่ม (Collocation) (Halliday and Hasan, 1976) ทั้งนี้ Longacre (1983) ได้จำแนกประเภทปริจเฉทออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ปริจเฉทเรื่องเล่า ปริจเฉทโน้มน้าว ปริจเฉทปฏิบัติ และปริจเฉทพรรณนา โดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหา การมีตัวละคร และลำดับเวลา การวิเคราะห์ปริจเฉทจึงช่วยให้เห็นโครงสร้างทางภาษา การเชื่อมโยงความคิด และการถ่ายทอดความหมายในระดับเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ

ในบริบทการศึกษา การเข้ามาของปัญหาประดิษฐ์ โดยเฉพาะ ChatGPT ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความท้าทาย Holmes et al. (2019) ได้เน้นย้ำว่า การใช้ปัญหาประดิษฐ์ในการศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึงมุมมองเชิงวิพากษ์ จริยธรรม และสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสะท้อนประสบการณ์ จินตนาการ และบริบทวัฒนธรรมที่ปัญหาประดิษฐ์ไม่สามารถจำลองได้อย่างสมบูรณ์ ครูและนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีนี้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การเขียน และการวิเคราะห์เชิงภาษาได้อย่างหลากหลาย แต่ในขณะเดียวกัน ครูจำเป็นต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างภาษาที่ปัญหาประดิษฐ์สร้างขึ้นกับภาษาที่มนุษย์สร้างสรรค์ด้วยตนเอง เพื่อรักษาเป้าหมายหลักของการเรียนภาษาไทยที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และอัตลักษณ์ทางภาษา

ดังนั้น การศึกษาปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลงานเขียนโดย ChatGPT กับผลงานเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จึงเป็นการวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์ที่มุ่งทำความเข้าใจโครงสร้างการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และขอบเขตการทำงานของปัญหาประดิษฐ์ในการผลิตภาษาที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ อันจะนำไปสู่การออกแบบแนวทางการเรียนรู้ การประเมิน และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณในบริบทการศึกษาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของโปรแกรม ChatGPT ในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

โปรแกรม ChatGPT มีเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านโครงสร้างของปริจเฉท การเลือกใช้คำศัพท์ การอ้างอิง

และการใช้คำเชื่อมโยง ซึ่งสะท้อนถึงความแตกต่างของสามมิติของการสื่อสาร (Communicative Competence) ระหว่างกับผู้ใช้งานที่เป็นมนุษย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้มีกลุ่มผู้ผลิตงานเขียนจำนวน 2 กลุ่มงานเขียนโดย ChatGPT และงานเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งกลุ่มประเภทงานเขียน 4 ประเภท ได้แก่ เรียงความ นิทาน บรรยายและพรรณนา โน้มน้าวใจ โดยใช้กรอบทฤษฎีการวิเคราะห์ปริจเฉท (Halliday & Hasan, 1976) และการจำแนกประเภทโครงสร้างปริจเฉท (Longacre, 1983) กำหนดให้มีมิติการวิเคราะห์ 3 มิติ คือ 1) โครงสร้างเชิงปริจเฉท 2) ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ และ 3) ลักษณะทางภาษาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่ศึกษาเปรียบเทียบปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยระหว่างงานเขียนที่ผลิตโดย ChatGPT กับงานเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง เงื่อนไขข้อจำกัดของโปรแกรม Chat GPT ในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย และการนำไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักเรียนยุคดิจิทัลทรานส์ฟอร์เมชันโดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย 2 กลุ่ม คือ (1) งานเขียนที่ผลิตโดยโปรแกรม ChatGPT และ (2) งานเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 80 ปริจเฉท แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ งานเขียนโดย ChatGPT จำนวน 40 ตัวอย่าง งานเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 ตัวอย่าง ทั้งสองกลุ่มครอบคลุมงานเขียน 4 ประเภท ได้แก่ 1) การเขียนเรียงความตามจินตนาการ 2) การเขียนนิทาน 3) การเขียนบรรยายและพรรณนา และ 4) การเขียนโน้มน้าวใจ ประเภทละ 10 ตัวอย่าง เพื่อให้การเปรียบเทียบงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างโปรแกรม ChatGPT กับนักเรียนมีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อและคำสั่งการเขียนให้มีลักษณะเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ งานเขียนทั้งสองกลุ่มเป็นงานเขียนประเภทเดียวกัน ใช้หัวข้อเดียวกัน และมีขอบเขตเนื้อหาใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อควบคุมตัวแปรด้านเนื้อหาและประเภทงานเขียนไม่ให้ส่งผลต่อความแตกต่างของผลการวิเคราะห์

การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความแตกต่างที่ปรากฏในงานเขียนสะท้อนลักษณะการใช้ภาษาและการสร้างปริจเฉทของผู้เขียนแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง อันเป็นการเสริมสร้างความเที่ยงตรงภายในของการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. กรอบแนวคิดเรื่องเอกภาพในปริจเฉทของ Halliday and Hasan (1976) ที่เน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ (Cohesion and Coherence) และการจำแนกองค์ประกอบเพื่อบ่งชี้ประเภทของโครงสร้างปริจเฉทของ Longacre (1983) ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การประเมินปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดให้มีมิติการวิเคราะห์ 3 มิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มิติที่ 1 คือ โครงสร้างเชิงปริจเฉทตามประเภทงานเขียน (Discourse Type Structure)

มิติที่ 2 คือ ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ (Cohesion & Coherence)

มิติที่ 3 คือ ลักษณะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Features)

ในแต่ละมิติมีเกณฑ์อัตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับ 1-5 (น้อยมาก-ดีมาก) โดยเครื่องมือผ่านการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ด้านภาษาศาสตร์ และครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา คำนวณค่า IOC = 0.85-1.00 (ค่า IOC ที่ยอมรับได้คือ ≥ 0.50) ทั้งนี้ เกณฑ์การประเมินดังกล่าวได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์งานเขียนทุกตัวบทในทั้งสองกลุ่ม โดยใช้กรอบการวิเคราะห์เดียวกันและเกณฑ์การให้คะแนนเดียวกันในทุกมิติ เพื่อให้การเปรียบเทียบข้อมูลมีความสอดคล้องและลดความคลาดเคลื่อนจากการตีความเชิงอัตวิสัยของผู้วิจัย

2. แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 4 แผน ครอบคลุมงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ฐเรียนเขียนความ 2) สนุกล้ำทำนิทาน 3) ไชขานโวหารเยี่ยม และ 4) บทพูดเปี่ยมโน้มน้าวใจ โดยออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเขียนตามธรรมชาติ โดยไม่ให้อำนาจงานเขียนหรือรูปแบบภาษาที่อาจชี้นำการเขียนผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ≥ 0.50 ผลการประเมินพบว่าทุกแผนได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทุกรายการ (IOC = 1.00)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ฐเรียนเขียนความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ฐเรียนเขียนความ เวลา: 50 นาที ระดับชั้น: ประถมศึกษาปีที่ 6 จุดประสงค์การเรียนรู้ 1) บอกหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ 2) เขียนเรื่องจากจินตนาการตามหัวข้อที่กำหนดด้วยภาษาที่เหมาะสม 3) มีมารยาทในการเขียนและเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย สาระสำคัญ การเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นการถ่ายทอดความคิด ความใฝ่ฝัน และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนด้วยภาษาที่เหมาะสม เกิดจากจินตนาการที่สร้างสรรค์ ไม่ซ้ำใคร เราความสนใจผู้อ่าน และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์	
กระบวนการจัดการเรียนรู้	
ขั้นนำ (10 นาที)	ครูให้นักเรียน 3 คนสัมผัสและอธิบายสิ่งของในถุงปริศนา 5 ชิ้น (ตุ๊กตากระต่าย ไม้ปัดขนไก่ ถั่วฝักยาว มะกรูด กระดาษชำระ) นักเรียนทายสิ่งของจากคำอธิบาย
ขั้นสอน (25 นาที)	ครูแปะรูปภาพบนกระดาน ให้นักเรียน 5 คนแต่งประโยคต่อเนื่องตามรูปภาพ และวิเคราะห์ข้อความว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นความรู้สึก นักเรียนอธิบายความแตกต่างระหว่างการเขียนบรรยายข้อเท็จจริงกับการเขียนจากจินตนาการ จากนั้นครูมอบหมายให้เขียนเรื่องตามจินตนาการในหัวข้อ “ถ้าฉันเกิดเป็น...”
ขั้นสรุป (15 นาที)	นักเรียน 2 คนอ่านงานเขียนของตนเอง ทุกคนร่วมกันสรุปเนื้อหาการเขียนเรื่องจากจินตนาการ
การวัดและประเมินผล	ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม และงานเขียนตามจินตนาการ โดยใช้เกณฑ์ประเมิน 3 ระดับ (ดีมาก/ดี/พอใช้)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการ ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะวิเคราะห์และสรุปผล ดังนี้

ระยะที่ 1: ระยะเตรียมการ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำรวจแนวโน้มการใช้โปรแกรม ChatGPT ในวงการศึกษา จากนั้นกำหนดหัวข้องานเขียนเชิงสร้างสรรค์และศึกษาตัวบทที่ผลิตโดย ChatGPT เพื่อหาเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษา ควบคู่กับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน สำหรับนักเรียน จำนวน 41 คน

ผู้วิจัยเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนสนับสนุนและยื่นขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ซึ่งได้รับการรับรอง Study Code: KUREC-SSR68/025

ระยะที่ 2: ระยะเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 2568 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1: งานเขียนโดย ChatGPT ใช้คำสั่ง (Prompt) “คุณคือนักเรียนชาวไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วยเขียน[ประเภทงานเขียน]เรื่อง[หัวข้อ] จำนวน 12 บรรทัด” เพื่อสร้างงานเขียน 4 ประเภท ประเภทละ 10 ตัวบท รวม 40 ตัวบท มีรายละเอียดดังนี้

เวอร์ชันที่ใช้: ChatGPT-4 (GPT-4)

วันที่สร้างข้อมูล: 15-20 มิถุนายน พ.ศ. 2568

วิธีการสร้าง: สร้างแต่ละตัวบทในเซสชันใหม่ (New Chat Session)

กลุ่มที่ 2: งานเขียนของนักเรียน จัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 คาบเรียน ซึ่งก่อนการเขียน ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และลักษณะของงานเขียนให้ผู้เรียนเข้าใจโดยรวม โดยมีได้ให้ตัวอย่างงานเขียนหรือรูปแบบภาษาที่อาจชี้นำการเขียน ทั้งนี้เพื่อให้งานเขียนที่ได้สะท้อนความสามารถในการใช้ภาษา และจินตนาการของผู้เรียนตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน ได้ผลงาน 164 ตัวบท จากนั้นคัดเลือก 4 ประเภท ประเภทละ 10 ตัวบท รวม 40 ตัวบท รวมข้อมูลทั้งสิ้น 80 ตัวบท มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง: นักเรียน 41 คน จากโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ลักษณะโรงเรียน: โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการคัดเลือก: ใช้เกณฑ์ความสมบูรณ์ ความยาว ความหลากหลาย และความชัดเจนของลายมือ

ระยะที่ 3: ระยะวิเคราะห์และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ปริเจตงานเขียนทั้ง 80 ตัวบท โดยการจำแนกหมวดหมู่งานเขียน 4 ประเภท และแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ งานเขียนโดย ChatGPT และงานเขียนของนักเรียน และวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีของ Halliday and Hasan (1976) และ Longacre (1983) โดยเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของงานเขียนทั้ง 2 กลุ่มใน 3 ประเด็นตามเกณฑ์การประเมินปริเจตงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ มิติที่ 1) โครงสร้างเชิงปริเจต มิติที่ 2) ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหา และเอกภาพ และ มิติที่ 3) ลักษณะทางภาษาศาสตร์ และให้คะแนนตามเกณฑ์ของรูปคี่ที่กำหนดไว้

จากนั้นสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของ ChatGPT ในปริเจตงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย โดยการเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของงานเขียนแต่ละกลุ่ม และเรียบเรียงผลการวิจัยอภิปราย และสรุปผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยมีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงสร้างเชิงปริจเฉทตามประเภทงานเขียน (Discourse Type Structure) เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของโครงสร้างปริจเฉทแต่ละประเภท ทั้งการเขียนเรียงความ การเขียนนิทาน การเขียนบรรยาย และพรรณนา รวมถึงการเขียนโน้มน้าวใจ ตามแนวคิดของ Longacre (1983) ผลการวิเคราะห์พบว่า ปริจเฉทงานเขียนแต่ละกลุ่มมีความสอดคล้องทั้งด้านมิติเวลาและมิติตัวละคร

ตัวอย่าง การเขียนเรียงความตามจินตนาการ

1) “ถ้าฉันเกิดเป็นนก ฉันคงมีความสุขมาก...ตอนเช้าฉันจะร้องเพลงปลุกผู้คนให้ตื่นขึ้นมาทำงานอย่างสดใส” (ChatGPT)

2) “ถ้าฉันเกิดเป็นปลาในทะเล ฉันคงมีความสุขมาก...ตอนเช้าฉันจะออกหากินแพลงก์ตอนกับเพื่อน ๆ” (ChatGPT)

3) “ถ้าฉันเกิดเป็นต้นไม้ ฉันคงมีความสุขมากที่ได้อยู่กับธรรมชาติ...ตอนเช้าฉันจะรับแสงอาทิตย์เพื่อสร้างอาหารให้ตัวเอง” (ChatGPT)

4) “ถ้าฉันเป็นแม่มด ฉันจะฝึกเวทมนตร์ให้เก่งขึ้น ฉันจะลบคำพูดที่หลาย ๆ คนคิดว่าแม่มดจะต้องเป็นตัวร้าย.... ฉันจะแต่งนิทานต่าง ๆ...และเก็บไว้ให้คนรุ่นต่อ ๆ ไปได้อ่าน” (นักเรียน)

5) “ถ้าฉันเกิดเป็นสุนัข ฉันจะจงรักภักดี...ฉันจะเป็นหมาที่ซื่อสัตย์รักเจ้าของและอยากให้เจ้าของรักเรา” (นักเรียน)

6) “ถ้าฉันเกิดเป็นตัวละครในเกมมายคราฟ ซึ่งผมจะไปตัดต้นไม้ และสร้างอุปกรณ์ แล้วจากนั้นผมจะสร้างบ้าน” (นักเรียน)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า งานเขียนเรียงความโดย ChatGPT มีการจัดลำดับองค์ประกอบของเนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะของปริจเฉทเรื่องเล่า (Narrative discourse) คือ มีทั้งเนื้อหาที่บ่งบอกเวลา เช่น “ตอนเช้า” และมิติด้านตัวละคร เช่น “ฉัน” ทั้งนี้งานเขียนของ ChatGPT แสดงให้เห็นลักษณะของโครงสร้างการลำดับเนื้อหาที่เป็นรูปแบบสำเร็จรูป กล่าวคือ [เงื่อนไข: ถ้าฉันเกิดเป็น X] → [ความรู้สึก: ฉันคงมีความสุขมาก] สะท้อนให้เห็นว่า ตัวบทได้สร้างรูปแบบตามโครงสร้างการเขียนที่กำหนดไว้ มีการจัดลำดับเวลาและตัวละคร โดยการกำหนดเงื่อนไขกับความรู้สึกเท่านั้น การเรียงลำดับของเรื่องตามเงื่อนไขของเวลาด้วยคำกำหนดเวลามากกว่าการเล่าเรื่องที่ตัวละครตามจินตนาการ และยังคงขาดการพัฒนาเรื่องให้มีความหลากหลาย

ส่วนงานเขียนเรียงความโดยนักเรียน มีการจัดลำดับองค์ประกอบของเนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะของปริจเฉทเรื่องเล่าเช่นกัน แต่มีการลำดับเนื้อหาที่ตัวละครเช่น “ฉัน” “ผม” เป็นผู้ดำเนินเรื่อง และมีการลำดับเวลา เช่น “แล้วจากนั้น” ทั้งนี้งานเขียนของนักเรียนมีลักษณะการลำดับเนื้อหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล สร้างความเชื่อมโยงของเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อนหน้า และลำดับเรื่องด้วยเหตุการณ์ต่อไป เช่น “ฉันจะเป็นหมาที่ซื่อสัตย์รักเจ้าของและอยากให้เจ้าของรักเรา” สื่อว่าผู้เขียนสร้างบทบาทของ “ฉัน” ด้วยรูปแบบการกำหนดบทบาท [บทบาท: จงรักภักดี] → [คุณลักษณะ: ซื่อสัตย์รักเจ้าของ] → [ความปรารถนา: อยากให้เจ้าของรักเรา] ขณะที่ “ฉันอยากเกิดเป็นตัวละครในเกมมายคราฟ” ลำดับเรื่องด้วยรูปแบบการกำหนดสถานการณ์ [สถานการณ์: เป็นตัวละครในเกม] → [เหตุการณ์ 1: ตัดต้นไม้] → [เหตุการณ์ 2: สร้างอุปกรณ์] → [เหตุการณ์ 3: สร้างบ้าน] นอกจากนี้ งานเขียนของนักเรียนจะมีลักษณะการเล่าเรื่องที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้เขียน และมีการปรับโครงสร้างของเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเล่าเรื่องของแต่ละบุคคล

ตัวอย่าง การเขียนนิทาน

7) “กาลครั้งหนึ่ง มีอัศวินหนุ่มชื่อเซอร์ริวอาศัยอยู่ในอาณาจักรเอเดน เขาได้รับการฝึกจากกษัตริย์ให้ช่วยเจ้าหญิงที่ถูกแม่มดจับตัวไป...อัศวินจึงออกเดินทางพร้อมดาบวิเศษที่ส่องแสงสีทอง... ข้าคือดาบแห่งการกลายร่าง ผู้กล้าที่แท้ต้องพิสูจน์ใจตนเอง...เจ้าหญิงได้รับการช่วยเหลือและกลับสู่ราชวังอย่างปลอดภัย” (ChatGPT)

8) “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในอาณาจักรอันสงบสุข มีเจ้าหญิงแสนงามที่ถูกแม่มดใจร้ายจับตัวไป อัศวินหนุ่มนามว่าเซอร์อาร์นตัดสินใจออกตามหาเธอ...ดาบเปล่งแสงเจิดจ้าและกลายเป็นดาบวิเศษ เขาฟันเวทมนตร์ของแม่มดจนสลายหายไปเจ้าหญิงได้รับการช่วยเหลือและกลับสู่ราชวังอย่างปลอดภัย” (ChatGPT)

9) “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีเจ้าชายและเจ้าหญิงซึ่งเป็นสามีภรรยา กัน อยู่มาวันหนึ่งมีอัศวินหลงทางมาจากป่า เดินทางมาเรื่อย ๆ จนพบเจอบรรณาลัย...อัศวินเข้ามาเป็นคนรับใช้ในบรรณาลัย...แต่เจ้าหญิงและแม่มดไม่ชอบอัศวิน เพราะต่อหน้าเจ้าชายทำตัวดี...ลับหลังเป็นคนทรยศ...เจ้าหญิงและแม่มดถูกไล่ออกจากวัง...เจ้าหญิงไปพบกับเจ้าชายก่อนที่จะเลิกกัน...เจ้าชายฟันเจ้าหญิงตาย...แม่มดโกรธมากจึงกลายร่างเป็นนางฟ้า...สู้กับเจ้าชาย...แม่มดชนะ...ทำให้เมืองนี้ปกครองด้วยแม่มด” (นักเรียน)

10) “เมื่อนานมาแล้วมีหญิงคนหนึ่งหรือก็คือเจ้าหญิง...กำลังเข้าไปในอาณาเขตของแม่มด...แม่มดจึงได้สาปให้เจ้าหญิงหลับไปหลายวัน...หลายวันต่อมาได้มีอัศวินมาที่ป่า...แม่มดกับอัศวินก็ได้ต่อสู้กัน...หลังจากนั้นอัศวินก็ได้นำดาบแทงเข้าไปที่หัวใจของแม่มด ทำให้แม่มดเสียชีวิต...เจ้าหญิงกลับมาอย่างปลอดภัย” (นักเรียน)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า งานเขียนนิทานโดย ChatGPT มีองค์ประกอบของมิติเวลาและมิติของตัวละครตามโครงสร้างของปริศนาเรื่องเล่า มีการใช้คำเชื่อมเวลาตามรูปแบบของนิทาน เช่น “กาลครั้งหนึ่ง” “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว” “จึง” และได้กำหนดบทบาทตัวละครให้เป็นอัศวินที่มีภารกิจช่วยเหลือเจ้าหญิงให้รอดพ้นจากอันตรายของแม่มดซึ่งเป็นภารกิจรูปแบบเดียวกัน สื่อให้เห็นว่า งานเขียนของChatGPT ได้กำหนดการลำดับเนื้อหาตามรูปแบบโครงสร้างของนิทานมาตรฐานและมีความคล้ายกันสูง ดังนี้ [กาลครั้งหนึ่ง] → [อัศวิน (ฮีโร่)] + [ภารกิจ (ช่วยเจ้าหญิง)] → [แม่มด (วายร้าย)] → [ดาบวิเศษ (มนต์ขลัง)] → [การทดสอบ] → [ชนะ] → [จบแบบมีความสุข]

ส่วนงานเขียนนิทานโดยนักเรียน มีองค์ประกอบของมิติเวลาและมิติของตัวละครตามโครงสร้างของปริศนาเรื่องเล่าเช่นกัน ปรากฏการใช้คำเชื่อมเวลา เช่น “กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว” “อยู่มาวันหนึ่ง” “เมื่อนานมาแล้ว” และได้กำหนดบทบาททั้งรูปแบบมาตรฐานแม่มดเป็นวายร้าย ขณะเดียวกันก็พลิกแพลงบทบาทของแม่มดกลายเป็นตัวละครฝ่ายดี และสร้างให้เจ้าชายกลายเป็นตัวละครฝ่ายร้าย การเล่าเรื่องในงานเขียนนิทานของนักเรียนมีความพลิกผันทั้งภารกิจและบทบาทของตัวละคร การลำดับเนื้อหาเช่นนี้ทำให้โครงสร้างนิทานมีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนี้ [กาลครั้งหนึ่ง] → [เจ้าชาย+เจ้าหญิง] → [อัศวินเข้ามาเป็นคนรับใช้] → [ทรยศ] → [เจ้าหญิง+แม่มดถูกไล่ออก] → [เจ้าหญิงพบกับเจ้าชาย] → [เจ้าชายฆ่าเจ้าหญิง] → [แม่มดแก้แค้น] → [แม่มดชนะ] → [ปกครองโดยแม่มด]

ตัวอย่าง การเขียนบรรยายโวหาร

11) “ดวงอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์ที่ส่องแสงสว่างอยู่กลางท้องฟ้า ดวงอาทิตย์จะโผล่ขึ้นจากขอบฟ้าทางทิศตะวันออกแสงของมันทำให้โลกสว่างและอบอุ่นน่าอยู่ **ต้นไม้ใช้แสงแดดในการสร้างอาหารให้ตัวเอง**” (ChatGPT)

12) “ดวงอาทิตย์เป็นดาวเคราะห์ดวงใหญ่ที่ส่องแสงอยู่บนท้องฟ้า เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น โลกจะสว่างไสวและอบอุ่น แสงของมันช่วยให้**ต้นไม้สร้างอาหารและเติบโตได้ดี** สัตว์และมนุษย์ก็ได้อาศัยแสงนั้นในการดำรงชีวิต” (ChatGPT)

13) “ดวงอาทิตย์เป็นดาวในระบบสุริยะจักรวาล ในกาแล็กซีทางช้างเผือก และเป็นดาวฤกษ์เพียงดวงเดียวเป็นดาวที่ใหญ่ที่สุดในระบบสุริยะ มี**ประโยชน์ต่อโลกคือ** ช่วยให้โลกมีแสงสว่าง ช่วยให้โลกอบอุ่น” (นักเรียน)

14) “ดวงอาทิตย์มีสีขาว แต่อาจจะมองเป็นสีส้มหรือสีแดง ดวงอาทิตย์มีอุณหภูมิมากกว่า 1,000 องศาเซลเซียส เป็นดาวที่มีแสงในตัวเรียกว่าดาวฤกษ์ และเป็นดาวฤกษ์ดวงเดียวในกาแล็กซีทางช้างเผือก” (นักเรียน)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า งานเขียนบรรยายโวหารโดย ChatGPT จัดว่าเป็นโครงสร้างปริจเจทพรรณนา (Expository Discourse) คือไม่ปรากฏมิติของเวลาและตัวละคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่อให้ความรู้ (Inform) จากการพิจารณาตัวบทที่ 12 กล่าวว่า “ดวงอาทิตย์เป็นดาวเคราะห์” เป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง เนื่องจากดวงอาทิตย์คือดาวฤกษ์ที่สามารถสร้างพลังงานและแสงสว่างได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ตัวบทที่ 11 และ 12 มีเนื้อความคล้ายคลึงกันในการกล่าวถึงดวงอาทิตย์ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ต้นไม้สร้างอาหารได้ และลำดับเนื้อหาในลักษณะของ [คำนิยาม] → [การเคลื่อนที่] → [ผลกระทบ] → [ประโยชน์] เป็นการให้ข้อมูลโดยทั่วไปของดวงอาทิตย์ ไม่แสดงให้เห็นลักษณะความแตกต่างระหว่างตัวบท

ส่วนงานเขียนบรรยายโวหารโดยนักเรียนนั้น ไม่มีการปรากฏมิติของเวลาและตัวละครเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลำดับเนื้อหาของตัวบทจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ดังที่ตัวบทที่ 13 ลำดับเนื้อหาโดยขึ้นต้นด้วย [คำนิยาม] → [ตำแหน่งในจักรวาล] → [ลักษณะเฉพาะ] → [ประโยชน์] ส่วนตัวบทที่ 14 ขึ้นต้นด้วย [สี] → [อุณหภูมิ] → [ประเภท] → [ความพิเศษ] ด้วยลักษณะเช่นนี้ทำให้นักเรียนสร้างตัวบทที่มีรูปแบบหลากหลายในการบรรยายถึงดวงอาทิตย์ เห็นความแตกต่างในลีลาการเขียนเฉพาะบุคคล

ตัวอย่าง การเขียนพรรณนาโวหาร

15) “ดวงอาทิตย์ค่อย ๆ โผล่ขึ้นจากขอบฟ้าอย่างงดงาม แสงสีทองอ่อน ๆ ส่องไปทั่วท้องทุ่งและยอดไม้ ไหวเอน เสียงนกร้องรับแสงแรกของวันอย่างมีความสุข ท้องฟ้าสีส้มอมชมพูสุดใสเหมือนภาพในความฝัน” (ChatGPT)

16) “เมื่อเช้า ดวงอาทิตย์ค่อย ๆ โผล่พ้นขอบฟ้าด้วยแสงสีทองอ่อน ๆ แสงแรกของวันส่องกระทบยอดไม้ จนเป็นประกายระยิบระยับ ท้องฟ้าเปลี่ยนจากสีเทาหม่นเป็นสีส้มสดใสอย่างงดงาม ลมอ่อน ๆ พัดพาแสงแดดอุ่น ๆ มาสัมผัสแก้มฉันอย่างแผ่วเบา” (ChatGPT)

17) “ดวงอาทิตย์เป็นดาวที่มีความสำคัญต่อโลกมากเหมือนกับสมองและหัวใจของมนุษย์เลย ดวงอาทิตย์เป็นดาวที่มีแสงสว่างโชติช่วงชัชวาล และมีความร้อนเหมือนไฟบอลโลกัล จนยังไม่มีใครที่มีความสามารถเข้าไปใกล้ได้” (นักเรียน)

18) “ดวงอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์ที่มีแสงสว่างเจิดจ้าตั้งแต่แสงสว่างจากสรวงสวรรค์ ดวงอาทิตย์มีขนาดใหญ่ตั้งภูเขานับล้านลูกรวมกันเป็นหนึ่งแม่เมื่อเทียบกับดาวฤกษ์อื่นก็ไม่ได้ใหญ่เว่อวังตั้งภูเขาล้านลูก” (นักเรียน)

งานเขียนพรรณนาโวหารมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างปริจเจทพรรณนา (Expository Discourse) และปริจเจทเล่าเรื่อง (Narrative Discourse) กล่าวคือ อาจจะมีมิติเวลาหรือไม่ก็ได้ และอาจจะมีมิติของตัวละครหรือไม่ก็ได้ กล่าวได้ว่า งานเขียนพรรณนาโวหารมีวัตถุประสงค์สำคัญในการสร้างภาพ (Visualize) ให้ผู้อ่านได้เกิดจินตนาการ เนื้อความจึงประกอบด้วยคามมีสีสันและอารมณ์ความรู้สึก จึงมีความแตกต่างจากการเขียนบรรยายโวหาร

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า งานเขียนพรรณนาโวหารโดย ChatGPT ปรากฏมิติเวลา เช่น “แสงแรกของวัน” “เมื่อเช้า” และมีมิติของตัวละครในตัวบทที่ 16 คือ คำว่า “ฉัน” ทั้งนี้มีการลำดับเนื้อหาในโครงสร้างปริจเจทที่คล้ายกันทั้งตัวบทที่ 15 และ 16 คือ [ดวงอาทิตย์โผล่ขึ้น] → [แสงสีทองส่อง] → [ท้องทุ่ง+ยอดไม้] → [ท้องฟ้าสีส้มอมชมพู/ส้มสดใส] ขณะที่งานเขียนโดยนักเรียน ไม่ปรากฏมิติเวลาและมิติตัวละคร และมีโครงสร้างปริจเจทที่มุ่งเน้นการอุปมาเป็นหลัก ดังตัวบทที่ 17 ลำดับเนื้อหาโดยการกล่าวถึง [อุปมา 1: ความสำคัญ] → [อุปมา 2:

แสงสว่าง] → [อุปมา 3: ความร้อน] ส่วนตัวบทที่ 16 มีการลำดับเนื้อหาที่เน้นการอุปมาเช่นกัน [อุปมา 1: แสง] → [อุปมา 2: ขนาดใหญ่] → [การเปรียบเทียบ: ไม่ใหญ่เท่าดาวอื่น]

เมื่อพิจารณาโครงสร้างปริศนาจะเห็นว่า งานเขียนโดย ChatGPT สื่อให้เห็นภาพตามการพรรณนาได้ชัดเจนกว่างานเขียนของนักเรียน และยังคงมีความซ้ำซ้อนของโครงสร้าง ส่วนการใช้อุปมาเพื่อสร้างความหมายเปรียบเทียบในงานเขียนของนักเรียนนั้นมีความสร้างสรรค์และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมากกว่า ดังเช่น “ดวงอาทิตย์เป็นดาวที่มีแสงสว่างโชติช่วงชัชวาล และมีความร้อนเหมือนไฟบอลโลก” สื่อถึงความสว่างจ้าและความรุนแรงของความร้อนที่เป็นลักษณะสำคัญของดวงอาทิตย์

ตัวอย่าง การเขียนโน้มน้าวใจ

19) “คนไทยทุกคนควรยึดมั่นในความซื่อสัตย์และไม่ทุจริต การทุจริตเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศชาติล่มจมและไม่พัฒนา ถ้าเราซื่อสัตย์ประเทศของเราจะเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง นักเรียนอย่างพวกเราควรเริ่มต้นจากเรื่องเล็ก ๆ เช่น ไม่ลอกการบ้าน ไม่โกงข้อสอบ...เมื่อเติบโตขึ้นเราก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความซื่อสัตย์ในหน้าที่ คนไทยที่ไม่ทุจริตคือคนที่รักความยุติธรรมและเห็นแก่ส่วนรวม ถ้าทุกคนช่วยกันซื่อสัตย์ บ้านเมืองของเราจะสงบสุข...เราควรภาคภูมิใจที่ได้เป็นคนดีและไม่เอาเปรียบผู้อื่น...แต่เราจะได้รับความภูมิใจและความไว้วางใจจากทุกคนตลอดไป” (ChatGPT)

20) “ณ ปัจจุบันมีปัญหาด้านโลกร้อนอย่างมาก ทั้งที่เกิดมาจากมนุษย์และเป็นที่ธรรมชาติเอง ซึ่งมันก็ส่งผลให้อุณหภูมิโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มนุษย์โลกอย่างเราอุ่นมาก ๆ กันเลยทีเดียว...ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนใน 7 ปีข้างหน้า มนุษย์อาจจะอยู่ไม่ได้เลยทีเดียวเพราะอุณหภูมิที่สูงกว่าปกติทำให้มนุษย์มีการปรับตัวไม่ทันเสียก่อน เพราะฉะนั้นเราควรลดพฤติกรรมที่ส่งผลให้โลกร้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเผาไหม้ การตัดไม้ เพราะฉะนั้นเราควรร่วมมือกันช่วยลดโลกร้อน” (นักเรียน)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า งานเขียนโน้มน้าวใจโดย ChatGPT มีองค์ประกอบของมิติตัวละคร เช่น “คนไทยทุกคน” “เรา” “พวกเรา” “นักเรียน” แต่ไม่ปรากฏมิติของเวลาสอดคล้องกับโครงสร้างของปริศนาโน้มน้าวใจ (Hortatory discourse) ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเชื่อในประเด็นที่ต้องสื่อโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีการลำดับเนื้อหา ดังนี้ [ข้อเสนอ] → [เหตุผลด้านลบ 1] → [เหตุผลด้านบวก 2] → [หลักฐาน] → [การเตือน] → [การเรียกร้อง] → [ตัวอย่าง] → [วิสัยทัศน์] ด้วยลักษณะโครงสร้างเช่นนี้ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือของเนื้อความ และแสดงภาพด้านบวกเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับสารเกิดการเปรียบเทียบและคล้อยตามได้

ส่วนงานเขียนโน้มน้าวใจโดยนักเรียน มีองค์ประกอบของมิติตัวละคร เช่น “เรา” “มนุษย์” “มนุษย์โลก” และไม่ปรากฏมิติของเวลาเช่นกัน แต่งานเขียนของนักเรียนจะมีการลำดับเนื้อหาที่ประกอบด้วย [ปัญหา] → [สาเหตุ] → [ผลกระทบ] → [หลักฐาน] → [การเตือน] → [การเรียกร้อง] → [ตัวอย่าง] → [การเรียกร้องเพื่อเน้นย้ำ] การลำดับเนื้อหาเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงปัญหา และสร้างน้ำหนักของปัญหาให้เพิ่มมากขึ้นด้วยผลกระทบ หลักฐาน การเตือน เพื่อนำไปสู่การเรียกร้องให้คล้อยตาม และที่สำคัญคือการเน้นย้ำสิ่งที่ต้องการโน้มน้าวใจในตอนท้ายของโครงสร้างปริศนา ทำให้เนื้อความมีความน่าเชื่อถือและเน้นย้ำวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร

จากการพิจารณาโครงสร้างของปริศนาทั้ง 4 กลุ่ม สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของงานเขียนแต่ละประเภท ทั้งยังเห็นลักษณะความแตกต่างระหว่างงานเขียนโดย ChatGPT และงานเขียนโดยนักเรียน กล่าวได้ว่า งานเขียนของ ChatGPT มีโครงสร้างที่เป็นแบบแผนสำเร็จรูป มีความสมบูรณ์ตามหลักวิชา แต่ขาดความหลากหลายและความคิดสร้างสรรค์ ขณะที่งานเขียนของนักเรียนมีโครงสร้างที่หลากหลาย สะท้อนมุมมองและจินตนาการที่แตกต่างกัน แม้อาจมีข้อบกพร่องในด้านการสะกดคำและการใช้ไวยากรณ์บางประการ

ตารางที่ 1 โครงสร้างปริจเฉทตามประเภทงานเขียน

ประเภทของงานเขียน	งานเขียนของ ChatGPT	งานเขียนของนักเรียน
1. เรียงความตามจินตนาการ	[เงื่อนไข] → [ความรู้สึก] → [คุณค่า]	หลากหลายตามจินตนาการ
2. นิทาน	โครงสร้างมาตรฐาน ไม่มีการพลิกแพลง	มีทั้งมาตรฐานและพลิกแพลง
3. บรรยาย-พรรณนา	[คำนิยาม] → [ลักษณะ] → [ประโยชน์]	เน้นการใช้อุปมาเป็นหลัก
4. โน้มน้าวใจ	[ข้อเสนอ] → [เหตุผล] → [วิสัยทัศน์]	[ปัญหา] → [ผลกระทบ] → [เน้นย้ำ]

จากตารางที่ 1 พบว่า การเขียนเรียงความตามจินตนาการ ผลงานของ ChatGPT มักจะมีคุณค่าของเรื่อง การให้ข้อคิด การสะท้อนคุณค่าของสิ่งที่กล่าวถึงเสมอ ขณะที่งานเขียนของนักเรียนจะเน้นการเล่าเรื่องด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน แต่จะเลือกเขียนถึงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ความชื่นชอบ เป็นต้น ไม่จำเพาะแค่เรื่องของธรรมชาติอย่าง ChatGPT ที่เน้น นก ต้นไม้ ดอกไม้ เป็นต้น ส่วนการเขียนนิทาน ChatGPT จะมีลักษณะโครงสร้างของนิทานตามแบบฉบับ การลำดับเรื่องเส้นตรง กำหนดบทบาทตัวละครดีและร้าย ขณะที่งานเขียนของนักเรียนมีทั้งการเล่านิทานตามแบบฉบับ และนิทานที่ลำดับเรื่องแบบพลิกแพลง ตัวละครมีพัฒนาการอย่างชัดเจน ให้ประสบปัญหา เรียนรู้ปัญหา และหาทางแก้ไขได้สำเร็จ จึงดูเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้งานเขียนบรรยายและพรรณนา ChatGPT จะกล่าวถึงข้อมูลที่มีความใกล้เคียงกัน ขาดความแปลกใหม่ ส่วนงานเขียนของนักเรียนเน้นการเขียนอุปมาอย่างชัดเจนในพรรณนาโวหาร และงานเขียนโน้มน้าวใจ ChatGPT มีโครงสร้างที่สมบูรณ์ในการโน้มน้าวใจ เขียนด้วยภาษาที่เป็นทางการ และขาดความเป็นธรรมชาติ ขณะที่งานเขียนของนักเรียนสื่อถึงความกังวลจากการเน้นย้ำปัญหาและการกล่าวซ้ำในตอนท้ายของปริจเฉท

2. ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ (Cohesion & Coherence) เป็นการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาการเกาะเกี่ยวกันของความในปริจเฉท ประกอบด้วย ความเชื่อมโยงของภาษา (Cohesion) และความเป็นเอกภาพ (Coherence) ตามแนวคิดของ Halliday and Hasan (1976) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความเชื่อมโยงของภาษา (Cohesion) ประกอบด้วย 1) การใช้คำเชื่อม (Conjunction) ที่ทำให้เนื้อความมีลักษณะเกาะเกี่ยวกัน เช่น “ตอนเช้าฉันจะร้องเพลงปลุกผู้คน...บางครั้งฉันอาจจะบินไปดูเมืองใหญ่...เมื่อเหนื่อยฉันจะกลับมาพักบนกิ่งไม้” (ChatGPT) เป็นคำเชื่อมเวลาที่แสดงให้เห็นความต่อเนื่องกัน ส่งผลต่อการลำดับเนื้อหาเหตุการณ์ที่เกิดก่อน-หลัง ส่วนคำเชื่อมเหตุผล เช่น “ซึ่งมันก็ส่งผลให้อุณหภูมิโลกเปลี่ยนแปลง ทำให้มนุษย์โลกอย่างเราอ่อนมาก ๆ...ก็เพราะอุณหภูมิที่สูงกว่าปกติ ทำให้มนุษย์มีการปรับตัวไม่ทัน เพราะฉะนั้นเราควรลดพฤติกรรม...” (นักเรียน) เป็นการใช้อยู่คำเพื่อเกาะเกี่ยวกันของเนื้อความอย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) การอ้างอิง (Reference) เป็นวิธีการกล่าวถึงสิ่งที่ต้องการอ้างจากประโยคก่อนหน้าเพื่อทำให้ความเกี่ยวข้องกัน เช่น ““มีสัตว์หนุมซ้ำชื่อเซอร์ลีโอ...เขาจับหน้าที่ปกป้องเจ้าหญิง...” (ChatGPT) แสดงให้เห็นว่า การใช้คำสรรพนามอ้างอิงทำหน้าที่เชื่อมโยง การอ้างอิงกับสิ่งที่ถูกกล่าวถึง ในข้อความเดียวกันหรือคนละข้อความ เพื่อคงความชัดเจนของความหมาย และรักษาเอกภาพของปริจเฉทไว้ และ 3) การเชื่อมโยงทางคำศัพท์ (Lexical Cohesion) เป็นการเชื่อมโยงข้อความโดยอาศัยคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมาย เพื่อสร้างความต่อเนื่องและเอกภาพของปริจเฉท เช่น “ดวงอาทิตย์มีลักษณะกลมและสีดั่งลูกส้ม มีขนาดมหึมา มีความร้อนมหาศาล ที่แผ่ไปสู่ดาวเคราะห์ 8 ดวง ...เมื่อใกล้หมดอายุจะขยายเป็นดาวฤกษ์แดงยักษ์อย่างเนื้อลูกแตงโม” (นักเรียน) เป็นการเชื่อมโยงทางคำศัพท์เกี่ยวกับดวงอาทิตย์เท่านั้นเพื่อให้มีเอกภาพของปริจเฉท

2.2 ความเป็นเอกภาพ (Coherence) ประกอบด้วย 1) ความต่อเนื่องของความคิดที่สื่อว่าเนื้อหาลำดับอย่างเป็นขั้นตอน เช่น “กาลครั้งหนึ่ง...มีเจ้าหญิงถูกแม่มดจับ...อัศวินตัดสินใจออกตามหา...เขามีเพียงดาบเก่า...

ดาบกลายเป็นดาบวิเศษ... พันเวทมนตร์จนสลาย... เจ้าหญิงกลับราชวัง” (ChatGPT) 2) ตรรกะของเนื้อหา (Logical Coherence) เป็นการจัดเรียงความคิดให้สัมพันธ์กันทั้งในเชิงเหตุผล เวลา หรือสาเหตุกับผลลัพธ์ เพื่อให้เนื้อหา มีความต่อเนื่องและสมเหตุสมผลกันอย่างเป็นระบบ เช่น “โลกร้อน...เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ...อุณหภูมิเปลี่ยน... ต้องลดพฤติกรรม...การเผาไหม้ การตัดไม้...ความร่วมมือกัน” (นักเรียน) ที่กล่าวถึงการโน้มน้าวใจให้ช่วยกันลดปัญหา โลกร้อน 3) ความเป็นหนึ่งเดียวกัน (Unity) ในปริศนาหนึ่ง ๆ ต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกันของทุกประโยคเพื่อสื่อสาร ความคิดหลักเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น รวมถึงไม่มีข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องปรากฏในปริศนา เช่น “ดวงอาทิตย์ เป็นดาวเคราะห์ดวงใหญ่ที่ส่องแสงอยู่บนท้องฟ้า ทุกเช้าเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น โลกจะสว่างไสวและอบอุ่น แสงของมัน ช่วยให้ต้นไม้สร้างอาหารและเติบโตได้ดี สัตว์และมนุษย์ก็ได้อาศัยแสงนั้นในการดำรงชีวิต ตอนเที่ยงแสงแดด จะร้อนแรงและส่องตรงลงมาจากรัง” (ChatGPT) ในตัวบทนี้ประกอบด้วยประโยคที่กล่าวถึงดวงอาทิตย์เพื่อสนับสนุน ประเด็นหลักของตัวบท

จากการพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ (Cohesion & Coherence) โดยการเปรียบเทียบระหว่าง งานเขียนโดย ChatGPT กับงานเขียนโดยนักเรียน พบว่า งานเขียนของ ChatGPT มีความสมบูรณ์ในด้านความเชื่อมโยง ของภาษาและความเป็นเอกภาพมากกว่างานเขียนของนักเรียน ทั้งในด้านการใช้คำเชื่อมที่มีความหลากหลาย การอ้างอิงที่สัมพันธ์อย่างถูกต้อง ความต่อเนื่องของความคิดที่ทำให้ลำดับเนื้อหาไม่มีความวกวน และความเป็นเอกภาพ ในการสื่อถึงประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียวในตัวบท ส่วนงานเขียนของนักเรียนมีความแตกต่างในด้านการเชื่อมโยง ทางคำศัพท์ที่มีความสร้างสรรค์ ไม่เป็นรูปแบบตายตัว นอกจากนี้ยังพบข้อสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของภาษา ในงานเขียนของนักเรียนว่า แม้ว่าการเขียนของนักเรียนจะมีความโดดเด่นในด้านการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ที่มีความ สร้างสรรค์ แต่ยังพบข้อบกพร่องในด้านอื่น ๆ เช่น การขาดความเป็นเอกภาพในบางตัวบท นักเรียนบางคน มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนประเด็นหรือข้ามเหตุการณ์โดยไม่มีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน การใช้คำเชื่อมซ้ำเดิม นักเรียนมักใช้ คำเชื่อมเพียงไม่กี่คำซ้ำ ๆ กัน ทำให้งานเขียนขาดความหลากหลาย และการอ้างอิงที่ไม่ชัดเจน นักเรียนมักใช้ คำสรรพนามอ้างอิงที่ทำให้เกิดความสับสน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้งานเขียนของนักเรียนขาดความเป็นเอกภาพอาจจะ มาจากการวางแผนก่อนเริ่มเขียน ข้อจำกัดด้านคลังคำศัพท์ รวมถึงการพัฒนาทักษะทางภาษาในแต่ละช่วงวัย

3. ลักษณะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Features) เป็นการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในปริศนา ประกอบด้วย ความหลากหลายของคำศัพท์ ความซับซ้อนของประโยค การใช้ภาษาที่สื่ออารมณ์และทรรศนะ การใช้ ภาษาภาพพจน์และสำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความหลากหลายของคำศัพท์ (Lexical Variety) เป็นลักษณะของการเลือกใช้คำที่มีความหลากหลาย และเหมาะสม สะท้อนให้เห็นความสามารถทางภาษา การเข้าใจความหมายในบริบทต่าง ๆ และคลังคำศัพท์ ของผู้เขียน ผลการวิจัยพบว่า ด้วยโครงสร้างปริศนาของ ChatGPT มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และกล่าวถึงประเด็นซ้ำกัน เช่น การเขียนเรียงความตามจินตนาการ มักจะปรากฏว่า “ถ้าฉันเกิดเป็นนก...เช่น นกแก้ว นกนางแอ่น และ นกกระเจียว” มีลักษณะของคำจากกลุ่ม คือคำว่า “นก” และคำลูกกลุ่ม คือ กลุ่มชนิดของนกที่สัมพันธ์กัน ทั้งยังปรากฏ ในหลาย ๆ ตัวบท ทำให้มีการใช้คำศัพท์ในวงความหมายเดียวกัน

ขณะที่งานเขียนของนักเรียน มีประเด็นการเขียนแตกต่างกัน เช่น “ถ้าฉันเกิดเป็นหมาชิบะ...” “ถ้าฉันเกิด เป็นหุ่นยนต์” เป็นต้น ส่งผลให้มีการใช้คำศัพท์ค่อนข้างกว้างและหลากหลาย ทั้งยังมีการใช้คำจากกลุ่มและคำลูกกลุ่ม เช่น “ถ้าฉันเกิดเป็นแม่มด...ฉันจะช่วยเหลือคนที่โดนทำร้าย โดนขู่ โดนแกล้ง โดนปล้น” แสดงให้เห็นว่า “การทำร้าย” คือคำจากกลุ่ม ประกอบด้วย การขู่ การถูกแกล้ง และการถูกปล้น เป็นคำลูกกลุ่ม

นอกจากนี้งานเขียนทั้งสองกลุ่มยังปรากฏการใช้คำพ้องความหมาย เช่น “เพราะจะได้บินไปบนท้องฟ้า อย่างอิสระ...เพราะฉันรักอิสระภาพ” (ChatGPT) เป็นการเลือกใช้คำที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ขณะที่งานเขียนของนักเรียน “ดวงอาทิตย์...มีขนาดมหึมา มีความร้อนมหาศาล” เป็นคำที่มีความหมายว่าปริมาณมาก จำนวนมาก ขนาดใหญ่ จะเห็นได้ว่า นักเรียนเลือกใช้คำว่า “มหึมา” เพื่อเปรียบเทียบกับขนาด และคำว่า “มหาศาล” เปรียบเทียบกับปริมาณ สื่อถึงความเข้าใจในบริบททางความหมาย ส่วนการใช้คำซ้ำกันมักจะปรากฏในงานเขียนของ ChatGPT เช่น การตั้งชื่อจะขึ้นต้นด้วย “เซอร์” เสมอ เช่น “อัศวินหนุ่มชื่อเซอร์ริวอาคัยอยู่ในอาณาจักรเอเดน” “อัศวินหนุ่มนามว่าเซอร์อาร์นัตต์สิ้นใจออกตามหาเธอ” แสดงให้เห็นรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้เป็นต้นแบบในการตั้งชื่อตัวละครในนิทาน

3.2 ความซับซ้อนของประโยค (Syntactic Complexity) เป็นลักษณะทางไวยากรณ์ของโครงสร้างประโยคที่มีการเชื่อมหรือขยายความหลายชั้นสื่อถึงความคิดของผู้เขียนและความสามารถทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า ความยาวของประโยคที่งานเขียนโดย ChatGPT และงานเขียนของนักเรียนมีความยาวใกล้เคียงกัน แต่จะพบลักษณะของประโยคที่มีขนาดยาวในงานเขียนของนักเรียนอาจจะด้วยข้อผิดพลาดทางด้านการใช้วรรคตอน

ส่วนความยากของประโยคพบว่า ในงานเขียนของนักเรียนมีความยากของประโยคมากกว่า เช่น “ผมได้ไปตกหลุมรักหญิงคนหนึ่งในปีซึ่งหญิงคนนั้นเป็นแม่หมดแล้วผมขอยกเลิกสัญญาการแต่งงานได้ไหมครับ” เป็นโครงสร้างประโยคที่มีความซับซ้อน ผู้รับสารจะต้องเข้าใจบริบทว่า “ผม” มีวัตถุประสงค์ในการขอยกเลิกงานแต่งงานกับเจ้าหญิงตามที่เคยสัญญาไว้ เพราะรักผู้หญิงที่เป็นแม่หมด แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนอาจจะเขียนประโยคด้วยการลำดับความคิดแต่ยังคงขาดการปรับภาษาให้มีความสละสลวย โดยการแยกประโยคบอกเล่าและประโยคคำถาม

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโครงสร้างของประโยคในงานเขียนของ ChatGPT จะไม่มีความซับซ้อนง่ายต่อการทำความเข้าใจ แต่พบว่ามีการใช้โครงสร้างซ้ำในหลาย ๆ ตัวบท เช่น “ตอนเช้าฉันจะร้องเพลงปลุกผู้คนให้ตื่นขึ้นมาทำงานอย่างสดใส” “ตอนเช้าฉันจะร้องเพลงปลุกผู้คนให้ตื่นขึ้นมาทำงาน” “ตอนเช้าฉันจะออกหากินแพลงก์ตอนกับเพื่อน” มีลักษณะรูปแบบที่ซ้ำกันทั้งคำบอกเวลา ประธาน และกริยาของประโยคจึงทำให้ไม่มีความหลากหลาย

3.3 การใช้ภาษาที่สื่ออารมณ์และทัศนคติ (Mood & Modality) เป็นการใช้ถ้อยคำและรูปประโยคที่สื่อสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของผู้เขียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผลการวิจัยพบว่า งานเขียนของนักเรียนมีการใช้ภาษาที่สื่ออารมณ์และทัศนคติได้ชัดเจนกว่างานเขียนของ ChatGPT เช่น “อุณภูมิโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มนุษย์โลกอย่างเรา **ร้อนมาก ๆ กันเลยทีเดียว**” สื่อความถึงความรู้สึกร้อนที่แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้ตัวบทนี้เข้าใจได้ง่าย สื่อสารด้วยความจริงใจ รวมถึงข้อความที่ว่า “**ฉันจะลบคำพูดที่หลาย ๆ คนคิดว่าแม่หมดจะต้องเป็นตัวร้าย**” สื่อถึงความรู้สึกต่อต้านกับความเชื่อเดิม มีเจตนาของผู้เขียนที่ชัดเจน

ขณะที่งานเขียนของ ChatGPT จะใช้ภาษาเขียนที่มีความเป็นทางการในการสื่อสาร เน้นความถูกต้องมากกว่าการสื่ออารมณ์ความรู้สึก เช่น “ถ้าฉันเกิดเป็นนก ฉันคงมีความสุขมาก” “ถ้าฉันเกิดเป็นปลาในทะเล ฉันคงมีความสุขมาก” เป็นรูปแบบซ้ำกันและสื่อความได้ว่าเกิดเป็นอะไรก็ตามจะมีความสุขแน่นอน แต่เป็นการใช้คำแสดงความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สื่อถึงความรู้สึกว่ามีความสุข

นอกจากนี้ระดับของภาษางานเขียนโดย ChatGPT จะใช้ภาษาเขียนเท่านั้น เนื่องด้วยการกำหนด Prompt ให้ ChatGPT สร้างสรรค์งานเขียน ส่งผลให้แตกต่างจากงานเขียนของนักเรียนที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน

3.4 การใช้ภาษาภาพพจน์และสำนวน (Figurative Use) เป็นการใช้ถ้อยคำหรือสำนวนที่ไม่ได้สื่อความหมายตรงตัว แต่สื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อทำให้งานเขียนมีลักษณะทางวรรณศิลป์ที่สละสลวย มีความลึกซึ้งทางความหมายและสะท้อนจินตนาการของผู้เขียนได้ ผลการวิจัยพบว่า งานเขียนโดย ChatGPT ปรากฏ

การใช้อุปมาว่า “ท้องฟ้าสีส้มอมชมพูสุดใสเหมือนภาพในความฝัน” เปรียบเทียบสีของท้องฟ้ากับภาพในความฝัน แต่เป็นการกล่าวเปรียบที่ยังไม่มีความลึกซึ้งทางความหมาย ไม่เห็นภาพจินตนาการ ส่วนงานเขียนโดยนักเรียน พบว่า “ดวงอาทิตย์มีขนาดใหญ่ตั้งภูเขานับล้านลูกรวมกันเป็นหนึ่ง” เป็นการกล่าวเปรียบขนาดของภูเขาที่รวมกันเพื่อให้เท่ากับดวงอาทิตย์ที่มีความแปลกใหม่ เห็นภาพจินตนาการของผู้เขียน ทั้งนี้ยังพบว่า งานเขียนของนักเรียนมีการใช้คำไทยในการกล่าวเปรียบ เช่น “มีความร้อนเหมือนไฟบอลโลก” สะท้อนว่าผู้เขียนมีความเข้าใจความหมายของคำ สื่อถึงวัฒนธรรมความเชื่อ แต่เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ดังคำว่า “ไฟบอลล์กัลป์” ที่หมายถึง ไฟที่มีความรุนแรงถึงขั้นสามารถทำลายล้างโลกได้ ส่วนงานเขียนของ ChatGPT ไม่ปรากฏการใช้คำเปรียบที่สร้างสรรค์หรือสะท้อนลักษณะความเป็นไทยอย่างชัดเจน

ผู้วิจัยยังพบข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาของนักเรียน ว่ามีจุดเด่นในด้านความหลากหลายของคำศัพท์ที่สะท้อนประสบการณ์จริง การใช้ภาษาภาพพจน์และสำนวนที่สร้างสรรค์ การสื่ออารมณ์และทรรศนะที่เป็นธรรมชาติ ความกล้าทดลองเขียนในมุมมองใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ และการสะท้อนบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนจุดที่ควรปรับปรุง คือ ด้านการสะกดคำ โครงสร้างประโยคที่ซับซ้อนและไม่ชัดเจน และการใช้วรรคตอน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของโปรแกรม ChatGPT ในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยการเปรียบเทียบกับผลงานเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามประเด็นหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. โครงสร้างเชิงปริจเฉทตามประเภทงานเขียน (Discourse Type Structure) สรุปได้ว่างานเขียนของ ChatGPT มีโครงสร้างสอดคล้องกับทฤษฎี Longacre (1983) แต่เป็นรูปแบบสำเร็จรูป (Template-based) ที่ซ้ำซากและขาดความหลากหลาย เช่น งานเขียนจินตนาการใช้โครงสร้าง [ถ้าฉันเกิดเป็น X → ฉันคงมีความสุขมาก] ซ้ำกัน และนิทานทุกเรื่องมีโครงสร้างแบบแผนมาตรฐานเหมือนกัน ส่วนงานเขียนของนักเรียนมีโครงสร้างที่หลากหลายตามจินตนาการของแต่ละคน แสดงความคิดสร้างสรรค์และการออกนอกกรอบ เช่น การพลิกแพลงบทบาทตัวละคร และการใช้อุปมาเป็นหลักในการสร้างโครงสร้างพรรณนาโวหาร

2. ความสัมพันธ์เชิงเนื้อหาและเอกภาพ (Cohesion & Coherence) สรุปได้ว่า การเชื่อมโยงทางภาษา งานเขียนของ ChatGPT มีคำเชื่อมหลากหลาย ถูกต้อง ไม่ซ้ำซ้อน มีการอ้างอิงชัดเจนสอดคล้องตลอดทั้งตัวบท และการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่วนงานเขียนของนักเรียนมีการเชื่อมโยงทางคำศัพท์สร้างสรรค์ไม่ตายตัว ใช้คำโวหารและอุปมาแปลกใหม่ รวมถึงยังแสดงความเข้าใจบริบทความหมายและน้ำหนักทางอรรถศาสตร์ ส่วนความเป็นเอกภาพในงานเขียนของ ChatGPT มีความต่อเนื่องของความคิดเป็นขั้นตอน ตรรกะเนื้อหาสมเหตุสมผล เชื่อมโยงเป็นระบบ และความเป็นหนึ่งเดียวกัน ส่วนงานเขียนของนักเรียนมีความโดดเด่นของการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ที่มีความสร้างสรรค์และไม่เป็นรูปแบบที่ตายตัว

3. ลักษณะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Features) สรุปได้ว่า งานเขียนของ ChatGPT มีการใช้คำศัพท์จำกัดและซ้ำซ้อน แตกต่างจากงานเขียนของนักเรียนที่มีการใช้คำศัพท์หลากหลายกว้างขวาง ตามความสนใจและประสบการณ์ ส่วนโครงสร้างประโยคของ ChatGPT มีความซับซ้อนน้อยกว่า ง่าย ถูกต้อง แต่ซ้ำซ้อนกับตัวบทอื่น ๆ อีกทั้งการสื่ออารมณ์และทรรศนะจะพบในงานเขียนของนักเรียนมากกว่า มีความธรรมชาติ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกว่า ChatGPT นอกจากนี้การใช้ภาษาภาพพจน์และสำนวน งานเขียนของนักเรียนมีความสร้างสรรค์และแปลกใหม่ มีการใช้คำไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมและความเชื่อของไทยแตกต่างจากงานเขียนของ ChatGPT

ผู้วิจัยได้เลือกประเด็นที่เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่า ลักษณะปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 2 กลุ่ม มีข้อแตกต่างในด้านต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปเปรียบเทียบลักษณะปริจเฉทงานเขียนของ ChatGPT และนักเรียน

มิติการวิเคราะห์	งานเขียนของ ChatGPT	งานเขียนของนักเรียน
1. โครงสร้างปริจเฉท	แบบแผนสำเร็จรูป ตายตัว	หลากหลาย ยืดหยุ่น
2. ความคิดสร้างสรรค์	ไม่มีการพลิกแพลง	มีการสร้างสรรค์
3. การใช้คำเชื่อม	หลากหลาย ถูกต้อง	จำกัด ใช้ซ้ำ
4. การเชื่อมโยงทางคำศัพท์	ต่อเนื่อง สม่่าเสมอ	สร้างสรรค์ ใช้โวหาร
5. ความเป็นเอกภาพ	สูง	ปานกลาง
6. ความหลากหลายของคำศัพท์	จำกัด ซ้ำซ้อน	หลากหลาย กว้างขวาง
7. การสื่ออารมณ์	เป็นทางการ	เป็นธรรมชาติ
8. ภาษาภาพพจน์	ไม่ลึกซึ้ง	สร้างสรรค์ แปลกใหม่
9. การใช้สำนวนไทย	ไม่มี	มี
10. การสะกดคำ	ถูกต้องสมบูรณ์	มีข้อผิดพลาด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนี้สามารถสังเคราะห์เงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของโปรแกรม ChatGPT ในปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ได้ 5 ประเด็นหลัก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เงื่อนไขข้อจำกัดทางภาษาของ ChatGPT

ข้อจำกัด	รายละเอียด
1. ด้านโครงสร้างและรูปแบบ	แบบแผนสำเร็จรูป ขาดความหลากหลาย
2. ความหลากหลายของเนื้อหา	เป็นสากล ขาดบริบททางวัฒนธรรมไทย
3. ด้านความเชื่อมโยงของภาษา	ถูกต้องตามไวยากรณ์ แต่ขาดความสร้างสรรค์
4. ด้านภาษาและการสื่อสาร	ภาษาเขียนทางการ ขาดการสื่ออารมณ์
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์และเอกลักษณ์ทางภาษา	ขาดภาษาภาพพจน์และสำนวนไทย

จากตารางที่ 3 อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. **ข้อจำกัดด้านโครงสร้างและรูปแบบ** งานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยโปรแกรม ChatGPT มีการใช้โครงสร้างปริจเฉทตามประเภทงานเขียนอย่างสอดคล้องกับการจำแนกประเภทปริจเฉทของ Longacre (1983) แต่มีลักษณะเป็นแบบแผนสำเร็จรูปและปรากฏซ้ำในหลายตัวบท สามารถอธิบายได้ว่า ChatGPT อาศัยโครงสร้างต้นแบบของปริจเฉท (Prototypical Discourse Structure) ในการจัดลำดับเนื้อหาเป็นหลัก โดยขาดการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบให้สอดคล้องกับเจตนาและบริบทเฉพาะของการสื่อสาร เช่น งานเขียนเรียงความตามจินตนาการที่เปิดเรื่องด้วย “ถ้าฉันเกิดเป็น X ฉันคงมีความสุขมาก” ซ้ำกัน และนิทานทุกเรื่องมีโครงสร้างแบบแผนมาตรฐานเหมือนกัน โดยไม่มีการพลิกแพลงหรือสร้างความแปลกใหม่ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Dale (2021) ที่ระบุว่า Large Language Models (LLM) มักจะสร้างข้อความที่ “มีความปลอดภัย (Safe)” และ “สามารถคาดเดาได้ (Predictable)” สอดคล้องกับ Floridi and Chiriat

(2020) ที่วิเคราะห์ว่าปัญญาประดิษฐ์แยกความสามารถแก้ปัญหาออกจากสติปัญญา โดย ChatGPT ได้จัดโครงสร้างที่ถูกต้องเสมอแต่ขาดสติปัญญาในการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่

ในบริบทการศึกษา ข้อจำกัดด้านโครงสร้างนี้ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน หากนักเรียนพึ่งพาปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างงานเขียนโดยไม่มีการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ อาจส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบแผนที่จำกัด ขาดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบอบเนกนัย (Divergent Thinking) ตามแนวคิดของ จันทร่า ด้านคงรักษ์ (Dankongrak, 2022) ดังนั้น บทบาทของครูจึงมีความสำคัญในการชี้แนะให้นักเรียนเห็นถึงข้อจำกัดของปัญญาประดิษฐ์และส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์โครงสร้างที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และกล้าทดลองรูปแบบการเขียนที่แปลกใหม่ ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปรียบเทียบงานเขียนของปัญญาประดิษฐ์กับงานเขียนของมนุษย์ เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ความแตกต่างและตระหนักถึงคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ที่แท้จริง

2. ข้อจำกัดด้านความหลากหลายของเนื้อหา งานเขียนของ ChatGPT มีลักษณะเป็นสากลและขาดความเฉพาะเจาะจงทางวัฒนธรรมไทย สามารถอธิบายได้ว่าการสร้างเนื้อหาของปัญญาประดิษฐ์มีที่ตั้งอยู่บนฐานประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา แต่เป็นการเลือกใช้ธีมและสถานการณ์ที่ปรากฏบ่อยในคลังข้อมูลภาษา ส่งผลให้เนื้อหามีความปลอดภัยและเป็นกลางทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Holmes et al. (2019) ที่ชี้ว่าปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถรับรู้และถ่ายทอดบริบทเชิงวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้ง

ในทางตรงกันข้าม งานเขียนของนักเรียนสะท้อนการเลือกประเด็นจากประสบการณ์ใกล้ตัว ความสนใจส่วนบุคคล และบริบททางสังคมที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์อยู่จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่มองว่าการใช้ภาษาเป็นกระบวนการสร้างความหมายผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผลการวิจัยจึงตอบย้ว่า งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์มีรากฐานจากบริบททางวัฒนธรรมที่ปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถจำลองได้อย่างแท้จริง

ในมุมมองของการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูควรเน้นให้นักเรียนเขียนจากประสบการณ์ตรงและบริบทที่ใกล้ชิดกับชีวิตจริง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และเรื่องราวในชุมชนเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kramsch (1998) ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในห้องเรียนจึงควรเป็นเครื่องมือเปรียบเทียบเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในงานเขียนมากกว่าการใช้เป็นแบบอย่างหลักในการเขียน นอกจากนี้ ครูควรพัฒนาชุดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนสำรวจและบันทึกเรื่องราวจากชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประเพณีไทย เพื่อสร้างคลังความคิดที่หลากหลายและมีรากฐานทางวัฒนธรรมสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. ข้อจำกัดด้านความเชื่อมโยงของภาษา แม้งานเขียนของ ChatGPT จะมีความสมบูรณ์ด้านความเชื่อมโยงของภาษาและความเป็นเอกภาพของปริจเฉท สอดคล้องกับแนวคิดของ Halliday and Hasan (1976) ที่เน้นกลไกการสร้าง Cohesion ผ่านคำเชื่อม การอ้างอิง และการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ ทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เทพี จรัสจรวงเกียรติ (Jaratjarungkiat, 2000) เกี่ยวกับหน่วยเชื่อมโยงปริจเฉทภาษาไทย อย่างไรก็ตาม งานเขียนของ ChatGPT ยังคงขาดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ โดยเฉพาะคำโวหารและอุปมาที่แปลกใหม่ ซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญของนักเรียน กล่าวคือ ChatGPT สามารถจัดวางองค์ประกอบทางภาษาให้เชื่อมโยงกันอย่างถูกต้องและเป็นระบบ แต่ยังขาดการเลือกใช้คำและการเชื่อมโยงความหมายที่สะท้อนจินตนาการและมุมมองเฉพาะของผู้เขียน ข้อค้นพบนี้สะท้อนความแตกต่างระหว่างความสามารถเชิงรูปแบบ (Formal Competence) กับความสามารถเชิงหน้าที่ (Functional Competence) ตาม Mahowald et al. (2024) โดย ChatGPT นั้นมีความเชี่ยวชาญในความสามารถเชิงรูปแบบแต่มีข้อจำกัดในความสามารถเชิงหน้าที่ นอกจากนี้ งานวิจัยของ กาญจนา ยอดศิริจินดา (Yodsirijinda, 2002) ได้เน้นย้ำข้อจำกัด

ของ ChatGPT ที่ใช้ภาษาเขียนทางการเพียงอย่างเดียวและไม่สามารถผสมผสานวัจนลีลาแบบพูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ จึงไม่เป็นไปตามวัจนลีลาของผู้ใช้ภาษาไทย

ในด้านการประเมินผลงานเขียนของนักเรียน ครูควรให้น้ำหนักกับความสามารถในการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับบริบท ไม่ใช่เพียงความถูกต้องทางไวยากรณ์เท่านั้น เกณฑ์การประเมินควรครอบคลุมมิติของการใช้ คำโวหาร การสร้างอุปมาอุปไมย การผสมผสานวัจนลีลาพูดและเขียน และความเหมาะสมของภาษากับผู้อ่าน

4. ข้อจำกัดด้านภาษาและการสื่อสาร เป็นข้อจำกัดที่โดดเด่นที่สุด กล่าวคือ โปรแกรม ChatGPT ใช้ภาษาเขียนทางการและขาดความเป็นธรรมชาติในการสื่อสารอารมณ์ โดยการแสดงอารมณ์เป็นรูปแบบตายตัวเสมอ ทำให้ขาดความจริงใจ สะท้อนข้อจำกัดด้านการสื่อสารอารมณ์และทรงสนะ สามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของ Bender and Koller (2020) ที่ชี้ว่า ระบบที่ฝึกจากรูปแบบภาษาไม่สามารถเรียนรู้ความหมายของภาษาที่แท้จริงได้ เนื่องจาก ขาดการเชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็นจริง ประสบการณ์ และบริบททางสังคม ดังที่ Bender et al. (2021) ชี้ว่า Large Language Models มีปัญหาในการสร้างข้อความที่สะท้อน “ความหมายทางสังคม (social meaning)” และ “บริบทของ สถานการณ์ (contextual appropriateness)” นอกจากนี้ยังสะท้อนว่า ChatGPT จัดโครงสร้างได้ตามแบบแผนมาตรฐาน แต่ขาดความยืดหยุ่นในการปรับใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบท ในขณะที่งานเขียนของนักเรียนแสดงการใช้ภาษา ที่ผสมผสานระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน การเน้นย้ำอารมณ์ และการแสดงทัศนะที่เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่องความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติทางภาษาและมิติทาง สังคมวัฒนธรรม ผลการวิจัยจึงยืนยันว่า ความถูกต้องทางภาษาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากขาดความเหมาะสม เชิงบริบทและการสื่อสารเชิงอารมณ์

หากพิจารณานโยบายด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาความสามารถ ในการสื่อสาร (Communicative Competence) ที่ครอบคลุมทั้งความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) และ ความสามารถทางสังคมวัฒนธรรม (Sociolinguistic Competence) ตามที่ กองเทพ เคลือบพณิชกุล (Kluabphanitchakul, 1999) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาไทยว่า ครูควรออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่าน วัตถุประสงค์ และบริบทของการสื่อสาร เช่น การเขียนจดหมายถึงเพื่อน การเขียนบทความส่งหนังสือพิมพ์โรงเรียน หรือการเขียนเรื่องสั้นเพื่อแสดงในงานวันสำคัญ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างของ การใช้ภาษาตามบริบท ซึ่งปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถจำลองได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ครูควรใช้ตัวอย่างงานเขียน ของปัญญาประดิษฐ์เป็นกรณีศึกษาเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อจำกัดและเปรียบเทียบกับงานเขียนที่มีความเป็นธรรมชาติ และสื่อสารอารมณ์ได้ดี

5. ข้อจำกัดด้านความคิดสร้างสรรค์และเอกลักษณ์ทางภาษา งานเขียนของ ChatGPT ไม่ปรากฏการใช้ ภาษาภาพพจน์ ลำนวน หรือคำไทยที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน สะท้อนข้อจำกัดด้านความคิด สร้างสรรค์ทางภาษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของ Kramsch (1998) ที่มองว่าภาษาเป็นตัวแทนของมุมมอง ค่านิยม และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา การขาดบริบททางวัฒนธรรมทำให้ปัญญาประดิษฐ์ไม่สามารถสร้างความหมาย เชิงลึกในลักษณะเดียวกับมนุษย์ได้ และ Mahowald et al. (2024) ที่พบว่า ChatGPT เชี่ยวชาญในความสามารถ เชิงรูปแบบแต่ล้มเหลวในความสามารถเชิงหน้าที่ที่ต้องอาศัยความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมและการสื่อความหมาย เชิงลึก ในขณะที่งานเขียนของนักเรียนแสดงการใช้ภาษาอุปมาอุปไมยและคำไทยที่มีรากฐานจากความเชื่อและ วัฒนธรรมไทย แม้จะมีข้อผิดพลาดทางรูปแบบภาษา แต่กลับสะท้อนพลังของจินตนาการและอัตลักษณ์ทางภาษา ได้อย่างชัดเจน ผลการวิจัยจึงตอกย้ำว่า งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์ยังคงมีคุณค่าในฐานะพื้นที่ของการใช้ภาษา อย่างมีชีวิต ซึ่งปัญญาประดิษฐ์ยังไม่สามารถทดแทนได้

ในประเด็นนี้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการอนุรักษ์ภาษาไทยไว้ ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (Cheewaphan, 2018) และสมพร ตอยยิปี (Toiyeebi, 2011) กล่าวถึงการพัฒนาแบบฝึกทักษะ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาและใช้สำนวนไทย คำโวหาร และภาษาภาพพจน์จากวรรณกรรมไทย นิทานพื้นบ้าน และวรรณคดี โดยบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ควรอยู่ในบทบาทของเครื่องมือเปรียบเทียบที่ทำให้เห็นความโดดเด่นและคุณค่าของภาษาไทยที่มนุษย์สามารถสร้างสรรค์ได้ ไม่ใช่แบบอย่างหลักในการเขียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อจำกัดของปัญญาประดิษฐ์และส่งเสริมการใช้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมในชั้นเรียน
2. ใช้งานเขียนของปัญญาประดิษฐ์เป็นกรณีศึกษาในการสอนการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบงานเขียนของปัญญาประดิษฐ์กับงานเขียนที่มีคุณภาพ เพื่อเรียนรู้จุดแข็งและจุดอ่อนของงานเขียนแต่ละประเภท

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบงานเขียนของปัญญาประดิษฐ์กับงานเขียนของนักเรียนในระดับอื่น ๆ เพื่อดูแนวโน้มและความแตกต่างตามพัฒนาการของผู้เรียน
2. ควรศึกษาวิธีการใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนการสอนการเขียนที่สามารถพัฒนาทักษะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ปริจเฉทของ Halliday & Hasan (1976) และ Longacre (1983) มาศึกษาข้อจำกัดทางภาษาของ ChatGPT ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย 4 ประเภท พบว่าข้อจำกัดของ ChatGPT อยู่ที่ความสามารถเชิงหน้าที่ ได้แก่ การสร้างความหมายทางวัฒนธรรม การสื่ออารมณ์ตามบริบทการใช้ภาษาและการใช้ภาษาภาพพจน์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นไทย นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาเกณฑ์ประเมินปริจเฉทงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย 3 มิติ (IOC = 0.85–1.00) สำหรับประเมินงานเขียนของนักเรียนและงานเขียนที่ผลิตโดยปัญญาประดิษฐ์

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

กฤษติกา ชำพิมล: วางแนวความคิด ระเบียบวิธีวิจัย สืบสวน วิเคราะห์อย่างเป็นทางการ เขียนฉบับร่างต้นฉบับ บริหารโครงการ และจัดหาทุน

อาจารย์ หน่วยจันทึก: ทรัพยากร สืบสวน ตรวจสอบความถูกต้อง และเขียน ทบทวนและแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- Amity Solutions. (2023). *What is ChatGPT? How is it beneficial for organizations?*. <https://www.amitysolutions.com/th/blogs/what-is-chat-gpt> [In Thai]
- Angkanawin, M. (2004). *Discourse of travelogues in Or.Sor.Thor. magazine* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2004.1867> [In Thai]

- Bender, E. M., Gebru, T., McMillan-Major, A., & Shmitchell, S. (2021). On the dangers of stochastic parrots: Can language models be too big? In *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency* (pp. 610–623). Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/3442188.3445922>
- Bender, E. M., & Koller, A. (2020). Climbing towards NLU: On meaning, form, and understanding in the age of data. In *Proceedings of the 58th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics* (pp. 5185–5198). Association for Computational Linguistics. <https://doi.org/10.18653/v1/2020.acl-main.463>
- Jaratjarungkiat, T. (2000). *Cohesive devices in Thai discourse from Sukhothai period to present* [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2000.1508> [In Thai]
- Cheewaphan, A. (2018). *Creative writing activities in elementary school*. Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Dale, R. (2021). GPT-3: What's it good for? *Natural Language Engineering*, 27(1), 113–118. <https://doi.org/10.1017/S1351324920000601>
- Dankongrak, C. (2022). *Development of creative thinking skills instruction*. Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- de Bono, E. (1990). *Lateral thinking: A textbook of creativity*. Penguin Books. (Original work published 1970)
- Floridi, L., & Chiriatti, M. (2020). GPT-3: Its nature, scope, limits, and consequences. *Minds and Machines*, 30(4), 681–694. <https://doi.org/10.1007/s11023-020-09548-1>
- Halliday, M. A. K. (1978). Ideas about language. *Arts: The Journal of the Sydney University Arts Association*, 11, 21–33. <https://openjournals.library.sydney.edu.au/ART/article/view/5494>
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Holmes, W., Bidlik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. The Center for Curriculum Redesign.
- Kluabphanitchakul, K. (1999). *Thai language usage*. Odeon Store Publishing. [In Thai]
- Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.
- Longacre, R. E. (1983). *The grammar of discourse*. Plenum Press.
- Mahowald, K., Ivanova, A. A., Blank, I. A., Kanwisher, N., Tenenbaum, J. B., & Fedorenko, E. (2024). Dissociating language and thought in large language models: A cognitive perspective. *Trends in Cognitive Sciences*, 28(6), 555–568. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2024.01.011>
- Mill, S. (2004). *Discourse*. Routledge.
- Panpothong, N. (2013). *Critical discourse analysis in linguistics: Concepts and application to Thai discourse studies*. Academic Publication Project, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. [In Thai]
- Phianchop, S., & Inthramphan, S. (1995). *Teaching methods for Thai language at secondary level*. Thai Wattana Panich. [In Thai]
- Stubbs, M. (1983). *Discourse analysis: The sociolinguistic analysis of natural language*. University of Chicago Press.
- Toiyeebi, S. (2011). *Development of creative writing skill exercises in Thai language for grade 7 students at St. Theresa Nong Chok School, Bangkok* [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Somporn_To.pdf [In Thai]
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Yodsirijiinda, K. (2002). *Cohesive devices in Thai speaking and writing styles* [Master's thesis, Chulalongkorn University]. <http://doi.org/10.14457/CU.the.2002.172> [In Thai]